

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2016. november hó 8. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2016. november hó 14. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A folytatólagosan, társtettesként elkövetett különösen nagy kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt a vádlott és társai ellen indított büntető ügyben a Miskolci Törvényszék 2015. évi szeptember hó 02. napján kihirdetett 16.B.891/2013/256. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában megváltoztatja az alábbiak szerint:

I. r. vádlott cselekményeit a következők szerint minősíti:

27 rb. felbujtóként elkövetett csalás büntette, melyből 2 rb. kísérleti szakban maradt (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont)

1 rb. társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 373. § (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont)

28 rb. hamis magánokirat felhasználásának vétsége, melyből 27 rb. bűnsegédként, 1 rb. társtettesként elkövetett (Btk. 345. §).

II. r. vádlott esetében a 27 rb. bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége tekintetében a folytatólagosság megállapítását mellőzi.

VII. r. vádlott csalási cselekményeit 2 rb. csalás büntettének minősíti, melyből 1 rb. társtettesként, 1 rb. bűnsegédként elkövetett (Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont).

E vádlott büntetését 500 (ötszáz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Az egy napi tétel összegét 1 000 (Egyezer) Ft-ban állapítja meg. Az így kiszabott pénzbüntetés 500 000 (Ötszázezer) Ft, melyet meg nem fizetés esetén 500 (Ötszáz) napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

E vádlott esetében a közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazását és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést mellőzi.

X. r. és LII. r. vádlottak szabadságvesztés büntetését 6-6 (hat-hat) hónapra, a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejét 1-1 (egy-egy) évre mérsékli.

XXXVII. r., XXXIX. r. és LI. r. vádlottak szabadságvesztés büntetését személyenként 10 (tíz) hónapra, a szabadságvesztések felfüggesztésének próbaidejét 1 (egy) évre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének jelzett részét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 116 615 (Egyszáztizenhatezer-hatszáztizentöt) Ft bűnügyi költségből LIII. r. 15.000 (Tizenötezer) Ft-ot, X. r. 28.575 (Huszonnyolcezer-ötszázhetvenöt) Ft-ot,

XXXVII. r. 15.000 (Tizenötezer) Ft-ot, XXXIX. r. 20 000 (Húszezer) Ft-ot, LI. r. és LII. r. vádlottak személyenként 19 020 - 19 020 (Tizenkilencezer-húsz)-(Tizenkilencezer-húsz) Ft bünygyi költséget kötelesek az államnak felhívásra megfizetni.

LI. r. vádlott személyi igazolványának száma Lakcíme helyesen: ...

I n d o k o l á s :

I. r. vádlott bűnösségét az első fokon eljáró bíróság társtettesként elkövetett zsarolás bűntettében (Btk. 373. § (1), (2) bekezdés b), c) pont, (6) bekezdés b) pont) és 28 rb. folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) állapította meg, és halmazati büntetésül 5 év 6 hónapi szabadságvesztésre, mellékbüntetésül 6 év közügyektől eltiltásra ítélte.

II. r. vádlottat bűnösnek találta 26 rb. bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont), 2 rb. bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének kísérletében (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont) és 27 rb. folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), valamint bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), és halmazati büntetésül 3 évi szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

VII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás bűntettében (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont) és társtettesként elkövetett magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), és halmazati büntetésül 1 év 2 hónapi szabadságvesztésre, mellékbüntetésül 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

LIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett csalás bűntettében (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont) és társtettesként elkövetett magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Halmazati büntetésül 1 év szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette.

X. r., XXXVII. r., XXXIX. r., LI. r. és LII. r. vádlottak bűnösségét társtettesként elkövetett csalás bűntettében (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pontja) és társtettesként elkövetett magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) állapította meg. E vádlottakkal szemben is halmazati büntetést szabott ki.

X. r. és LII. r. vádlottakkal szemben 1 évi szabadságvesztést állapított meg, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette.

XXXVII. r., XXXIX. r. és LI. r. vádlottakat 1 év 2 hónapi szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását és vádlottak esetében 2-2 évre, míg LI. r. vádlott vonatkozásában 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

Valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott esetében a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg. I. r., II. r. vádlottak legkorábban a büntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. LIII. r., X. r., XXXVII. r., XXXIX. r., LI. r. és LII. r. vádlottak a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén büntetésük ugyancsak 2/3 részének kitöltését követően bocsáthatóak legkorábban feltételes szabadságra.

VII. r. vádlott pedig büntetése fele részben történő kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

A sértett magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította.

Döntött a bűnjelek sorsáról és a bűnygyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész a nyilatkozattételre fenntartott 3 napon belül I. és II. r. vádlottak terhére a kiszabott büntetés súlyosítása érdekében fellebbezett.

I. r. vádlott és védője elsőként felmentés, másodlagosan enyhítésért éltek jogorvoslattal. I. r. vádlott jogorvoslatát írásban is részletesen indokolta az alábbiak szerint:

A törvényszék nem vonta a rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelése körébe. A védelemhez való joga súlyosan sérült az eljárás alatt. A mentő bizonyítékok mellőzésre kerültek. Kórházi leletekkel igazolt egészségi állapotát az első fokon eljáró bíróság nem vette figyelembe és komoly kritikával illette a fogvatartási körülményeket is. Hivatkozott az 1993. évi XXXI. számú törvényre, mely szerint a „fer” eljárás elve is sérült, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének VI. Cikkére is. Sérelmezte bizonyítási indítványainak elutasítását, és a másodfokú eljárásban további bizonyítást terjesztett elő, indítványozta ... és ... tanúk kihallgatását, akik kapcsolatban álltak ...-al. Ezen túlmenően független banki szakértők meghallgatását és revizorok meghallgatását is indítványozta. Végül utalt arra is, hogy nincs ésszerű magyarázat arra sem, hogy a bank miért nem tett időben feljelentést, valamint sérelmezte, hogy a közvetítő ügyvéd ... és a bank igazgatója ellen miért nem indult büntetőeljárás. Elsőként az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta, másodsorban annak lényegesen enyhítését, ez esetben további bizonyítási indítványt nem kíván előterjeszteni.

II. r. vádlott és védője fellebbezésük irányát felmentést célzóan, másodsorban enyhítésért jelölték meg.

VII. r. vádlott védője 3 napon belül felmentésért fellebbezett. A vádlott a részére kézbesítéssel közölt ítélet ellen jogorvoslattal nem élt.

X. r. vádlott védője felmentésért, illetőleg enyhítést célzóan élt fellebbezéssel. A vádlottól a kézbesítéssel közölt ítélet ellen fellebbezés nem érkezett.

XXXVII. r. vádlott védője 3 napon belül felmentésért, másodlagosan enyhítésért fellebbezett. A vádlott a részére kézbesítéssel közölt ítélet ellen határidőn belül fellebbezést jelentett be, melyet írásban is indokolt akként, hogy a cselekményben nem vett részt, adataival visszaéltek. Akkor hontalan volt, az utcán élt és pár ezer forintért vállalta az okmányok aláírását. Azóta az élete rendeződött, de a pénzt sem egyben, sem részletekben megfizetni nem tudja.

XXXIX. r., LI. r. és LII. r. vádlottak védői ugyancsak elsősorban felmentés, másodlagosan enyhítést célzóan éltek jogorvoslattal. E vádlottak a részükre kézbesítéssel közölt ítélet ellen jogorvoslatot nem terjesztettek elő.

LIII. r. vádlott védőjével együtt felmentés, illetve enyhítésre irányulóan jelentett be fellebbezést.

A fellebbviteli főügyészség átiratában az I. és II. r. vádlottak terhére bejelentett ügyészi fellebbezést helyes indokai alapján fenntartotta. Indítványozta a vádlottak előéleti adatainak pontosítását. I. és VII. r. vádlottak esetében a jogi minősítés részbeni megváltoztatását és a bűnjelekre vonatkozó rendelkezés ugyancsak részbeni megváltoztatását indítványozta. Az érintett vádlottak vonatkozásában a jogi minősítés megváltoztatására a következők szerint tett indítványt:

I. r. vádlott cselekményei 25 rb. bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont) (I/1-25.), 2 rb. bűnsegédként elkövetett csalás bűntettének (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont) (II/1-2.), 1 rb. társtettesként elkövetett csalás bűntettének (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont) (III.) és 28 rb. folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségeként, melyet bűnsegédként, egy esetben társtettesként követett el (Btk. 345. §) minősülnek.

VII. r. vádlott csalási cselekménye 2 rb. csalás bűntettének (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pontja minősül, melyből 1 rendbelit társtettesként, 1 rendbelit pedig bűnsegédként követett el.

Az ítélet tábla a törvényszék ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában a Be. 349. § (1) bekezdése alapján a Be. 361. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen teljes terjedelmében felülbírálatának körébe vonta a meghozatalát megelőző eljárással együtt.

A nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség jelenlévő képviselője perbeszédében az átiratában foglaltakat részletesen ismertette és változatlan tartalommal fenntartotta. Reagált I. r. vádlott írásban is indokolt fellebbezésében felvetettekre is.

I. r. vádlott védője a határozat kihirdetését követően felmentés és enyhítés végett bejelentett fellebbezését a minősítés megváltoztatását célzó és ezzel is kapcsolatban enyhítés érdekében tartotta fent. Az ítélet megalapozottságára, az eljárási szabályok betartására vonatkozóan észrevételt nem kívánt tenni. A 28 rb. tulajdon elleni bűncselekmény vonatkozásában a megtevesztő és ezzel kárt okozó magatartást nem az I. r. vádlott valósította meg, hanem az ezeket megvalósító cselekményeket, illetve személyeket segítette, esetenként indította is a magatartások tanúsítására. Az elkövetési magatartást minden esetben az ügyvéd által közvetített ügyfelek valósították meg. Ugyanakkor a III. tényállási pontban írt elkövetési magatartást az I. r. vádlott vitte véghez. Ugyanez vonatkozik a hamis magánokirat felhasználására is, ellentétben az ügyészi állásponttal. I. r. vádlott a III. tényállási pont kivételével tehát járulékos magatartást valósított meg, tehát 27 rb. a Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő cselekmény valósult meg, melyből 2 rb. kísérleti szakban maradt, és 1 rb. ugyanúgy minősülő cselekményt, melyet viszont társtettesként követett el. Sem folytatólagosság, sem üzletszerűség nem állapítható meg. Ez vonatkozik a hamis magánokirat felhasználására is a járulékoság miatt folytatólagosság ott sem állapítható meg. E körben a cselekmények közül 1 rb., amit tettesként, a többit pedig bűnsegédként valósított meg. Fentiekből következően a védő a büntetés lényeges enyhítését indítványozta tekintettel arra is, hogy a büntetési tételkeret 1-7,5 évre mérséklődik. Kiemelte a jelentős sértetti közrehatást, és utalt arra, hogy amennyiben a bank képviselői betartották volna a rájuk vonatkozó szabályokat a vádlotti cselekmények csupán alkalmatlan kísérletként jelentkeztek volna a kívülvilágban. Összegezte a vádlott javára figyelembe vehető nyomatékos enyhítő körülményeket és büntetésének lényeges enyhítésére tett indítványt.

II. r. vádlott védője mindenben osztotta az I. r. vádlott védője által előadottakat és fellebbezés irányát a büntetés enyhítésében jelölte meg. Álláspontja szerint a banknál rendszerszerű volt a hanyagság, és ha jogszabályba ütközik és ez teszi lehetővé a bűncselekmény sorozat elkövetését akkor a büntetés kiszabása során az enyhítő körülmények sorába nagy nyomatékkal veendő figyelembe. Részletesen elemezte és kritikával illette a bank hitel kihelyezési gyakorlatát a közvetítő ügyvéd és a bank igazgatójának tevékenységét, amely álláspontja szerint több, mint egyszerű mulasztáson, hanyagságon alapuló gyakorlat. Azzal, hogy az ingatlanforgalmi szakértői véleményben foglaltakat senki sem ellenőrizte sugárutat biztosítottak a bűncselekmény sorozat elkövetéséhez. Az enyhítő körülményeket összegezve a fentiekén túl utalt az elévülés közeli időmúlásra, a minősítéssel kapcsolatos változásokra, a belső arányosság követelményére és a kár részbeni megtérülésére és a vádlott bűnsegédi minőségére, és összességében a vádlott büntetésének lényeges enyhítésére tett indítványt.

VII. r. vádlott védője egyetértett a fellebbviteli főügyészség minősítés megváltoztatására irányuló indítványával. A felmentésre irányuló jogorvoslatot nem tartotta fent, az enyhítést célzót igen. A vádlott megromlott egészségi állapotára tekintettel a büntetés tartamát a törvényi minimumban indítványozta meghatározni, és eggyel enyhébb büntetés-végrehajtási fokozat megállapítását is kérte.

XXXVII. r. és LIII. r. vádlottak védője fenntartotta az elsősorban felmentésre, másodsorban enyhítésre irányuló fellebbezést. Úgy ítélte meg, hogy a vádlotti magatartások ténybeli megállapítása és minősítése nem megfelelő, a vádlotti vallomások tükrében nem történt megfelelően a bizonyítékok értékelése sem, a vádlottak esetleges szándéka nem került feltárára. Az enyhítésre irányuló fellebbezés körében összegezte az enyhítő körülményeket és XXXVII. r. vádlott esetében utalt arra, hogy életvitele pozitív irányban változott. LIII. r. vádlott esetében kiemelte büntetlen előéletét, és azt a körülményt, hogy a cselekmény elkövetéskor figyelemmel kell lenni arra is, hogy I. és II. r. vádlottakhoz szoros családi kötődés, hozzátartozói viszony fűzi. Életkorára tekintettel nem volt tisztában azzal, hogy bűncselekményt valósít meg. A hitelfelvétellel vállalkozás indítása volt a célja.

X. r. vádlott védője csatlakozott a XXXVII. r. vádlott, illetve LIII. r. vádlottak védője által előadottakhoz, a fellebbezésének irányát fenntartotta. A vádlott ténybeli beismerő vallomást tett, amely azonban a bűnösségre nem terjed ki, melynek az az oka, hogy sem a hitelfelvétel szabályaival, sem az értékbecsülés körülményeivel nem volt tisztában, így jogi felelősségével sem. Mindenben az I. r. vádlott iránymutatásai alapján járt el. Felmentés hiányában az enyhítést célzó fellebbezést fenntartva összegezte a vádlott javára figyelembe veendő enyhítő körülményeket, büntetlen előéletét, rendezett családi hátterét, 4 kiskorú gyermekről való gondoskodását, az idő múlását és a belső arányosság követelményét.

LI. és LII. r. vádlottak védője az első fokú eljárásban elhangzott perbeszédét változatlan tartalommal fenntartotta, csatlakozott a védő kollegák által már előadottakhoz. Kiemelte, hogy védenicei nem éltek a hallgatás jogával, mindvégig következetesen tagadták a bűncselekmény elkövetését, viszont vallomásaik értékelése nem megfelelően történt. A vádlottakkal szemben kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazását a belső arányosság követelményére is tekintettel eltúlzottnak ítélte, az enyhítő körülmények, így különösen a sértetti közrehatás figyelembe vételével mindkét vádlott esetében enyhítést indokol, amennyiben a felmentésre irányuló, akár bizonyítottság hiányában történő felmentés eredményre nem vezetne.

Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy az első fokon eljáró bíróság az ügyben a perrendi szabályok maradéktalan betartásával járt el, és igen széles bizonyítást folytatott. Az általa megállapított valamennyi tényállás megalapozott, mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében felsorolt hiányosságoktól, csupán a vádlottak személyi körülményei körében egészítendő ki az előéletükre vonatkozó adatok pontosításával, illetve VII. r. vádlott egészségi állapotára vonatkozó megállapításokkal az alábbiak szerint:

Az ítélet 23. oldalán az 1. bekezdésben felsorolt cselekmény elkövetési ideje 1994, a 3. bekezdésben rögzített cselekmény elkövetési ideje 2004. június-december hó, míg a következő bekezdésben rögzített cselekményé 2010. november hó 24. II. r. vádlott vonatkozásában a rögzített büntetését megalapozó cselekmény elkövetési ideje az Egri Városi Bíróság 3.B.467/2003/20. számú ítélete esetében 1994, míg a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 6.B.308/2007/402. számú ítélete esetében 2004 év szeptember-november hó, továbbá a 24. oldal 1. bekezdését követően az elkövetési idő 2009. június hó 25. Ugyanezen oldal utolsó bekezdése után VII. r. vádlott vonatkozásában az elkövetési idő 2005. március hó 25. napja. Az ítélet 35. oldalán LI. r. vádlott esetében az első cselekménynél az elkövetési idő 2003. június hó 1., majd az Ózdi Városi Bíróság 6.Bk.36/2010/2. számú ítéletével megállapított elítélés esetében 2009. október 28. napja. Ugyanezen oldal LIII. r. vádlott esetében az utolsó bekezdést követően az elkövetési idő 2007. február hó 27-től március hó 14. napja, továbbá a 36. oldal 1. bekezdését követően az elkövetési idő 2013. január 29. napja. Az első fokon eljáró bíróság VII. r. vádlott esetében a személyi körülmények körében nem

rögzítette az egészségi állapotára vonatkozó megállapításokat, melyek a következők szerint állapíthatók meg:

Magas vérnyomásban, inzulinos cukorbetegségben, krónikus veseelégtelenségben szenved, mely miatt 3 naponta dialízis kezelésen vesz részt, továbbá szívbeteg és gerinccsatorna szűkületet is megállapítottak nála. 2016. október 11-én bal szemét, 2016. november 8-án jobb szemét műtötték szürke hályog miatt.

Az így kiegészített, illetőleg helyesbített tényállás immár mindenben megalapozott és a Be. 351. § (1) bekezdése alapján az ítélet tábla a másodfokú eljárás során irányadónak tekintette. A védők perbeszédükben főként a büntetések enyhítésére irányuló fellebbezéseket tartották fent, azonban X. r., XXXVII. r., XXXIX. r., LI. r. és LII. r., valamint LIII. r. vádlottak esetében a védők elsőként felmentésre irányuló jogorvoslatot terjesztettek elő. I. r. vádlott az ítélet hatályon kívül helyezésére is indítványt tett, amely eredményre ugyancsak nem vezethetett, az ítélet tábla a felülbírálat során olyan abszolút vagy relatív szabálysértést nem észlelt, amely e vádlott indítványát megalapozta volna. I. r. vádlott a nyomozás során nem tett vallomást, a tárgyalási szakban a bíróság előtt azonban igen, aktívan élt észrevételezési jogával, és több írásbeli beadványt és bizonyítási indítványt is előterjesztett. Védekezését a törvényszék igen körültekintően vizsgálta, bizonyítási indítványainak részben helyt adott, elutasításuk okáról pedig ítéletének 159. oldalán számot adott. E vádlott védekezése elsősorban arra irányult, hogy a felelősséget az ügyletkötésben közvetítő szerepet játszó ... ügyvédre hárította, kritizálta a bank hitel kihelyezési gyakorlatát, továbbá arra is hivatkozott, hogy iskolai tanulmányai és kvalitásai sem tették volna lehetővé a sorozatjellegű bűncselekmények elkövetését. Azt nem vitatta, hogy a hamis munkáltató igazolások kiállításában és benyújtásában részt vett. A törvényszék rendkívül széleskörű bizonyítást folytatott, valamennyi az ügyben releváns bizonyítékot beszerezte és indokolási kötelezettségének eleget téve részletesen számot adott arról, hogy I. r. vádlott vallomásaival szemben mely bizonyítékokat és miért fogadott el, hogyan értékelt. I. r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására az ellentétes bizonyítékok egyenként és összességükben, a logika szabályainak megfelelően történő mérlegelése útján került sor, mely mérlegelési tevékenység a megalapozott tényállásra tekintettel az e vádlott által a másodfokú eljárásban nem volt támadható, így felmentést célzó jogorvoslatra eredményre nem vezethetett. Utal továbbá az ítélet tábla arra is, hogy a Be. 2. § (3) bekezdése alapján a bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek és csak olyan cselekmény miatt, amelyet a vád tartalmaz. Ugyanis I. r. vádlott fellebbezésének írásbeli indokolásában sérelmezte, hogy a hitel felvétel közvetítésében eljáró ügyvéd, illetőleg a bank igazgatója ellen büntetőeljárás nem volt folyamatban.

X. r., XXXVII. r., XXXIX. r., LI. r., LII. r. és LIII. r. vádlottak védőinek, illetve a XXXVII. r. és az LIII. r. vádlottnak a felmentést célzó fellebbezéseit ugyancsak az első bírói mérlegelési tevékenységet támadták, amely a Be. 351. § (1) bekezdésére figyelemmel eredményre ugyancsak nem vezethetett.

Mindezekre figyelemmel az első fokon eljáró bíróság okszerűen vont következtetést valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott bűnösségére és túlnyomórészt minősítette a cselekményeket.

Nem tévedett a törvényszék, amikor a Btk. 2. §-a alapján a vádlottak számára kedvezőbb, az elbíráláskor hatályban lévő anyagi jogszabályok alkalmazásáról döntött.

Az ítélet tábla osztotta a fellebbezési főügyésztség álláspontját, miszerint I. r. és VII. r. vádlottak esetében a családi cselekmények jogi minősítése nem helytálló. I. r. vádlott esetében 27 rb. cselekménynél, VII. r. vádlott vonatkozásában pedig 1 rb. cselekménynél (I/15. számú tényállás)

nem ők voltak a szerződés alanyai. I. r. vádlott a I/1-27. számú cselekményeknél, melyből 2 rb. kísérleti szakban maradt a Btk. 14. § (1) bekezdése szerinti felbujtói tevékenységet fejtett ki, ő volt az aki a ténylegesen szerződést kötő vádlott társakat szándékosan rábírta a bűncselekmény elkövetésére, míg édesapja VII. r. vádlott a I/15. szám alatti tényállás esetében szállítóként működött közre, így a Btk. 14. § (2) bekezdésében írt bűnsegédi tevékenységet fejtett ki, míg a I/3. szám alatti cselekménye társtettesként elkövetett, hiszen akkori élettársával együtt ő volt a szerződő fél.

A szerződő fél vádlott társak valamennyien egy-egy csalási cselekményben vettek részt, így a 3/2011. Büntető Jogegységi Határozatra figyelemmel egyértelmű, hogy azon részesi cselekmények, amelyek a folytatólágosság körébe nem vonható több, ugyanolyan tettesi alapcselekményhez kapcsolódnak, akkor sem alkotnak folytatólágos törvényi egységet, ha a részesi magatartások kifejtésére rövidebb időszakokon belül kerül sor. A részes bűncselekményeinek rendbelisége és minősítése a tettesi alapcselekményekhez igazodik. Ebből következően amennyiben a felbujtó rendszeres haszonszerzésre törekedve több tettet bír rá ugyanolyan, vagy hasonló egy-egy olyan bűncselekmény elkövetésére, amelynek az üzletszerűség minősítő körülménye e minősített esetért felelősséggel csak akkor tartozik, ha az üzletszerűség a tettesi bűncselekmény tekintetében megállapítható. Egyébként a felbujtó ilyen magatartása a büntetés kiszabása körében értékelendő. A részesi cselekmény ebből következően csak annyiban büntethető, amennyiben az alapcselekmény is büntethető, és a jogi minősítés tekintetében a tettesi alapcselekmény sorsát osztja. Azaz akkor, ha a különböző tettesek egy-egy ugyanolyan bűncselekménye nem vonható a folytatólágosság körébe, nem értékelhető folytatólágos bűncselekményként a részeseknek ezen tettesek nem folytatólágos alapcselekményéhez kapcsolódó cselekvősege sem (BH2016. 170.).

Mindezek alapján I. r. vádlott I/1-27. alatti csalási cselekményei 27 rb. felbujtóként elkövetett csalás büntettének minősülnek, melyből 2 rb. kísérleti szakban maradt (Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pont).

A jogi minősítés szorosan a tettesi alapcselekményhez igazodik, a kár nem összegződik, így a felbujtó cselekménye a tettesi bűncselekményekkel okozott összes kárra tekintettel nem minősülhet súlyosabban (3/2011. (X.14.) Büntető Jogegységi Határozat). Jelen esetben I. r. vádlott által okozott kár teljes összege 436.574.370,- Ft, azonban a csalási cselekmény tettesei (társtettesei) által okozott kár valamennyi esetben jelentős, ezért I. r. vádlott 27 rb. csalási cselekménye is a Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pontja szerint minősül.

I. r. vádlott esetében e bűncselekményeknél tehát az üzletszerűség, mint minősítő körülmény nem állapítható meg (BH2011. 123. számú jogeset). I. r. vádlott III. pont alatti tényállást társtettesként követte el, cselekménye jelentős értékre elkövettként minősülhetne, azonban az ítéltábla vizsgálta, hogy terhére az üzletszerűség megállapítható-e.

A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja alapján üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

A vádlott valamennyi cselekményét rendszeres haszonszerzésre törekedve követte el. Az ítéltábla utalt már rá, hogy a I/1-27. alatti cselekményeknél az üzletszerűség a vádlott terhére, mint minősítő körülmény miért nem volt megállapítható. A III. alatti cselekménynél azonban I. r. vádlott már nem részesi, hanem tettesi magatartást fejtett ki. Cselekményének haszonszerző jellege annak ismétlődése folytán az üzletszerűség jegyeit magán viselte. A vagyon elleni bűncselekmények üzletszerű végrehajtása gyakran bűnözői életvitelt takar ugyan, ám kétségtelen, hogy az ugyanolyan, vagy hasonló jellegű vagyon elleni bűncselekmények rendszeres haszonszerzést biztosító elkövetése a tett egyéb körülményeire figyelemmel az elkövető bűnözői életvitelének megállapíthatósága nélkül is alkalmas lehet az üzletszerű elkövetés megállapítására, tehát az üzletszerűség

megállapításának nem kizárólagos ismérve, mert nem törvényi előfeltétele a bűnöző életmódra berendezkedés. A Kúria 37. számú Büntető Kollégiumi véleményében kifejtette, hogy az üzletszerű elkövetésnél a rendszeres haszonszerzésre irányuló törekvés az elkövető olyan célja, amely vagy a büntetőjogi felelősségre vonás, vagy a megvalósult bűncselekmény súlyosabb minősítésének feltétele. Ha a rendszeres haszonszerzésre irányuló törekvés az üzletszerű elkövetés az alaptényállás eleme, akkor a tényállás többszöri megvalósítása ellenére bűncselekmény egység létesül. Ez azonban nem jelenti azt, hogy egyszeri elkövetés esetén ne lehetne ezen bűncselekmény megvalósítását megállapítani, amennyiben fennáll a rendszeres haszonszerzésre törekvés. A már kifejtettekén túl az állandó bírói gyakorlat szerint abból, ha valaki a bűnöző életmódjának kialakítása, vagy rendszeres kiegészítő jövedelem érdekében követ el rendszeres ugyanolyan, vagy hasonló bűncselekményeket valóban alappal lehet következtetni az üzletszerűsége, ez azonban nem jelenti azt, hogy ez egyben szükségszerű feltétele is az ilyen következtetés levonásának, az üzletszerűség a bűnözői életmódra berendezkedés hiányában is megállapítható (BH2006. 6., 2012. 146.). I. r. vádlott esetében azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy korábban csalási bűncselekmények elkövetése miatt két alkalommal jogerős szabadságvesztés büntetésre ítélték. Fentiekben kifejtettek alapján a III. alatti cselekményét a másodfokú bíróság 1 rb. társtettesként elkövetett csalás büntettének minősítette (Btk. 373. § (2) bekezdés b), c) pont, (5) bekezdés b) pont), tehát e cselekményre tekintettel az üzletszerűséget, mint minősítő körülményt az ítélet táblája megállapíthatónak találta.

I. r. vádlott hamis magánokirat felhasználása vétségének minősített cselekményét a törvényszék 28 rb. folytatólagosan elkövettként minősítette, melyet a fellebbviteli főügyészség annyiban indítványozott megváltoztatni, hogy a I/1-25. tényállások tekintetében és a II/1-2. tényállások vonatkozásában a cselekményt bűnsegédként (27 rb.) a III. alatti tényállásnál pedig társtettesként követte el.

E vádlott védője e cselekmények esetében a folytatólagosság megállapításának mellőzését indítványozta. Utalt a BH2011. 123. számon közzétett jogesetre, ahol a másodfokú bíróság - a jelenlegihez hasonló jogeset kapcsán - tévesnek ítélte az elsőfokú bíróság döntését abban, hogy a folytatólagosság egységébe foglalandónak tekintette a terhelt által felbujtóként megvalósított többrendbeli vagy on eleni (csalás) cselekményhez eszköz cselekményként kapcsolódó magánokirat hamisításokat, ugyanis a jogviszony az igénylők és a sértett között állt fent, amit az igénylés teremtett meg. Azokat az okiratokat, amelyeket a terhelt felbujtóként készített el valótlan tartalommal e jogviszonyokból származó kötelezettségek létezésének bizonyítására használták fel. Ehhez képest a BKv. 36. számú véleményére is figyelemmel a magánokirat hamisítás tettesi cselekménye is többrendbeli és ehhez igazodik a részesi minősítés.

A Kúria BKv. 36. számú véleményében kifejti, hogy a hamis magánokirat felhasználása folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított, vagy valótlan tartalmú - ugyanazon vagy több magánokiratot ugyanazon jogviszonyból származó, vagy kötelezettség létezésének megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják fel, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak. Az ügyben első fokon eljáró törvényszék ítéletének 153. oldal utolsó előtti bekezdésében azt állapította meg, hogy I. r. vádlott az egyes tényállási pontokban megállapított azon magatartásával, miszerint a vádlott társak hitelképességét alátámasztandó hamis értébecslést, illetőleg munkáltató igazolásokat terjesztett a tévedésben lévő ... ügyvéden keresztül a sértett pénzügyi felé, megvalósította a 28 rb. folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségét, hiszen az egységes és törtetlen bírói gyakorlat szerint az ugyanazon jogviszony keretében több hamis magánokirat felhasználása a folytatólagosság körébe eső törvényi egységet képez. Azonban I. és II. r. vádlottak jelen cselekményeknél is részesi magatartást

tanúsítottak, a társtetteseknek pedig 1-1 rb. cselekményben került sor büntetőjogi felelősségük megállapítására, ezért I. és II. r. vádlottak esetében a hamis magánokirat felhasználásának vétsége tekintetében folytatólágosság nem állapítható meg. E körben utal még az ítélet tábla az alábbiakra:

Azok a részesi cselekmények, amelyek a folytatólágosság körébe nem vonható több ugyanolyan tettesi alapcselekményhez kapcsolódnak, akkor sem alkotnak folytatólágos törvényi egységet, ha a részesi magatartások kifejtésére rövid időszakon belül került sor, a részesi akarat-elhatározás egységes volt, és a tettesek cselekményei is rövid időközökkel ugyanazon sértett sérelmére valósultak meg. A részes bűncselekményeinek rendbelisége és minősítése a tettesi alapcselekményhez igazodik.

A bűncselekmény tettese az, aki saját magatartásával vagy a bűncselekményért felelősségre nem vonható személy felhasználásával (közvetett tettes) a törvényi tényállást egészben, vagy részben megvalósítja; társtettesek pedig azok, akik közös egyetértéssel - szándékegységben - a törvényi tényállást egészben vagy részben együttesen valósítják meg.

Bűnrészes pedig a bűncselekménynek az olyan elkövetője, aki a törvényi tényállás megvalósításában közvetlenül nem vesz részt, ám a tétessel szándékegységben jár el és a törvényi tényállás megvalósítása nélkül is oksági (felbujtás esetében egyenes okság, bűnsegély esetében concausalis) kapcsolatba hozható a cselekvősege a legalább kísérleti szakba eljutott tettesi cselekménnyel, mégpedig annak befejezettsége előtt. (Debreceni Ítélet tábla Bf.I.475/2013/233. szám)

A büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket az elsőfokú bíróság feltárta és javarészt helyesen értékelte.

Az ítélet tábla azonban a fellebbezéssel érintett VII., X., XXXVII., XXXIX., LI. és LII. r. vádlottak esetében a büntetések enyhítését célzó színvonalas védői érveléseket alaposnak találta.

VII. r. vádlott orvosi dokumentumokkal igazoltan számos megbetegedéssel küzd, melyre vonatkozó adatokat az elsőfokú bíróság a személyi körülmények körében nem rögzítette és a büntetés kiszabása során nem értékelte. Állapota azóta tovább romlott. Csalási cselekményei nem folytatólágosan minősülnek, továbbá a 2 rb. cselekményből 1 rb. bűnsegédként elkövetett, amely további enyhítő körülmény. Ugyancsak enyhítőként veendő figyelembe az ítélet kihirdetésétől eltelt idő. Mindezekre tekintettel az ítélet tábla lehetőséget látott büntetésének lényeges enyhítésére, legnagyobb nyomatékkal idős korát (74 év) és egészségi állapotát értékelve a Btk. 82. § (1), (2) bekezdés d) pontja és a (3) bekezdés alkalmazásával a Btk. 50. §-a szerinti pénzbüntetés kiszabására. A napi tételek számát a Btk. 50. § (1) bekezdése alapján a cselekmény tárgyi súlyához igazodva határozta meg, míg az egy napi tétel összegét az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten az 50. § (3) bekezdésére figyelemmel a törvényi minimumban napi 1.000,- Ft-ban állapította meg. Meg nem fizetés esetére az 51. § (1) bekezdése alapján történt rendelkezés. A pénzbüntetés alkalmazására tekintettel a mellékbüntetés és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés mellőzése volt indokolt.

X. r., XXXVII. r., XXXIX. r., LI. r. és LII. r. vádlottak esetében a jogi minősítés nem változott, esetükben az enyhítést mind a szabadságvesztés büntetések, mind a próbaidő tartamának csökkentése útján a belső arányosság követelménye, illetve a további időmúlás indokolta a rendelkező rész szerinti mértékben. A belső arányosság elsősorban I., II. és LIII. r. vádlottak büntetéseihez viszonyítottan volt vizsgálendő.

I. r. vádlott I/1-27. alatti tényállások esetén csalási cselekménye enyhébben minősült a Btk. 373. § (1), (4) bekezdés a) pontja szerint és 1-től 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, 2 rb.

kísérleti szakban maradt és részesi magatartást tanúsított, ez utóbbi körülmények szintén enyhítőként értékelendő. A hamis magánokirat felhasználásának vétsége bűncselekményénél a folytatólagosság ugyancsak mellőzésre került. A vele szemben halmazati büntetésként alkalmazható tetelkeret 1-7,5 évi szabadságvesztés. Az első fokú határozat kihirdetésétől eltelt idő ugyancsak a javára értékelendő. Az ítéletábra azonban az igen színvonalas védői érvelés ellenére sem találta alaposnak a büntetés lényeges enyhítését célzó fellebbezést. I. r. vádlott cselekményei sorozat jelleggel, rendszeres anyagi haszonszerzésre törekedve, üzletszerűen követte el. Arra már az ítéletábra a 27 rb. csalási cselekménynél utalt, hogy az üzletszerűség miatt nem állapítható meg minősítő körülményként, ekként viszont súlyosító tényezőként veendő figyelembe. E vádlott által okozott kár összege 436.574.370,- Ft, a jelentős érték felső határához az 500.000.000,- Ft-hoz közelít, mindösszesen 34.635.844,- Ft térült meg. Kétségtelen, hogy a cselekmények sorozat jellegéhez nagy mértékben hozzájárult a sértett kifogásolható hitelezési eljárása, azonban jelentőséggel bír az is, hogy a vádlottnak már ugyanilyen jellegű bűncselekmények elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét megállapították, sőt jelen cselekmények elkövetése után 2010. november 24-én elkövette újabb 2 rb. közokirat hamisítás büntetést, mint különös visszaeső.

Az elsőfokú bíróság által feltárt és helyesen értékelt, továbbá a másodfokú eljárásban értékelt bűnösségi körülmények egyenként és összességében történő körültekintő értékelésével az ítéletábra arra az álláspontra helyezkedett, hogy I. r. vádlott büntetésének enyhítése nem indokolt. A család további két tagjának II. és LIII. r. vádlottnak cselekményei szorosan kapcsolódnak az I. r. vádlottéhoz. II. r. vádlott esetében a folytatólagosság mellőzésre került az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés azonban nem eltúlzott, lényeges enyhítésére nincs ok a további időmúlás figyelembe vételével sem. LIII. r. vádlott I. és II. r. vádlottak fia a III. tényállásban érintett, esetében is az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a bűnösségi körülményeket. Az okozott kár összege 42.282.000,- Ft, a jelentős érték felső határához közelít, így az ő vonatkozásában sincs ok a büntetés lényeges enyhítésére.

A fellebbezési főügyészség átiratában indítványozta a bűnjelekre vonatkozó rendelkezés részleges megváltoztatását akként, hogy az ítélet 17. oldalán a lefoglalás megszüntetése mellett megsemmisíteni rendelt munkáltató igazolásokat az iratok részeként rendelje el kezelni a másodfokú bíróság. Az ítéletábra ezen indítványt nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bírósági iratok 32. lapszáma alatti, a Miskolci Törvényszék Gazdasági Hivatala által Bj.673/2013. tételszám alatt 1., 2., 3. sorszám alatti munkáltató igazolások kerültek lefoglalásra, valamennyi I. r. vádlottól. Az 1. sorszám alatti az ... Kft. által 2010. február 9. napján ... nevére kiállított, a 2. sorszám alatti ... nevére 2010. február 9. napján kiállított, míg a 3. sorszám alatti munkahelyet és nevet nem tartalmaz. ... és ... jelen ügghöz való kötődésük nem állapítható meg, az ügyben nem szerepeltek, a munkáltatói igazolások irrelevánsak, ezért helyesen döntött a törvényszék azok megsemmisítéséről.

A fentiekben kifejtettek alapján az ítéletábra a törvényszék ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában a jelzett körben megváltoztatta, míg az ítélet egyéb helyes rendelkezései a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

Rendelkezett a Be. 381. § (1) bekezdése alapján az érintett vádlottak vonatkozásában a bűnügyi költségről és rögzítette LI. r. vádlott megváltozott lakcímét és személyi igazolványának számát.

Debrecen, 2016. november 14.

Dr. Balla Lajos sk. Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk.. Nagy Éva sk.
a tanács elnöke a tanács tagja, előadó a tanács tagja

Záradék: A Miskolci Törvényszék 16.B.891/2013/256. számú ítélete a fellebbezéssel I. r., II. r., VII. r., X. r., XXXVII. r., XXXIX. r., LI. r., LII. r. ésLIII. r. vádlottak vonatkozásában az ítéltábla jelen határozatával jogerőre emelkedett és X. r., XXXVII. r., XXXIX. r., LI. r., LII. r. ésLIII. r. vádlottak szabadságvesztés büntetések kivételével végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2016. november 14.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke